

ONDERWEG

Kerkblad van de Protestantse Gemeente Elst (Gld.)

40e jaargang nr. 7 • september 2019

MEDITATIE

Geef vrede door van hand tot hand (Lied 1014)

In deze maand gedenken we dat 75 jaar geleden op 17 september 1944 Operatie Market Garden begon. Vanuit België zouden de geallieerde troepen de bruggen over de Nederlandse rivieren veroveren en bezetten. Als tenslotte de Rijn was overgestoken, zouden de geallieerden doorgaan tot het IJsselmeer. Luchtlandingstroepen moesten de bruggen veiligstellen. Door deze operatie zouden de Duitse troepen in het westen van Nederland geïsoleerd raken van de hoofdmacht. De geallieerden zouden vervolgens kunnen oprukken naar het oosten tot in het Ruhrgebied, het industriële hart van Duitsland. Zo dacht men de Westwall, de linie met versterkingen tussen Frankrijk en Duitsland, te kunnen omzeilen.

Door dit alles werd de Betuwe tot frontlinie. In en rond Elst is hard gevochten. Veel huizen zijn verwoest en ook de kerk is helemaal uitgebrand. Uiteindelijk bleken er te veel kwetsbare punten en misrekeningen in het plan te zitten. Het oversteken van de Rijn bij Arnhem bleek letterlijk en figuurlijk een brug te ver. Op 24 september 1944 is Operatie Market Garden afgeblazen. De mislukking ervan heeft geleid tot het verlies van veel mensenlevens (meer dan op D-day) en tot een vertraging van een half jaar voor de geallieerde opmars in het westen.

Wie het heeft meegemaakt, wie de verhalen heeft gehoord en de foto's gezien, weet hoe troosteloos de omgeving was door de sporen die de verschillende legers getrokken hadden. Alles was kapot en de omgeving was gevaarlijk door mijnen en vanwege niet ontplofte of achtergelaten munitie. Er is alle reden om te mediteren over het begrip 'vrede'. We doen dat aan de hand van Lied 1014 uit Liedboek, zingen en bidden in huis en kerk 'Geef vrede door van hand tot hand'.

Het lied is ingedeeld in de rubriek Samen Leven, in de subcategorie Vrede. Oorspronkelijk is het een avondmaalslied. De dichter Fred Kaan gaf het de titel 'Hands shaped like a cradle' mee, 'handen gevormd als een wieg'. Hij dacht daarbij enerzijds aan de wijze waarop avondmaalsgangers de

handen ophouden, de ene hand ondersteund door de andere, om het brood te ontvangen en anderzijds aan de kribbe waarin Jezus na zijn geboorte gelegd werd. Bij de wijze van vieren die hij in gedachten had, kunnen we beter denken aan een Rooms-katholieke of Anglicaanse eucharistieviering waarbij het brood in de hand wordt gelegd, dan aan het doorgeven van het brood op schalen zoals wij het avondmaal vieren. De derde strofe komt wel in de buurt van onze manier van vieren: geef vrede door van hand tot hand, als brood om uit te delen. Het beeld van de tot wieg gevormde handen komt in het oorspronkelijke vierde couplet tot uiting:

*As at communion, shape your hands
into a waiting cradle;
the gift of Christ receive, revere,
united round the table.*

*Zoals bij het avondmaal, vorm je handen
tot een wachtende kribbe;
ontvang de gift van Christus, met eerbied,
verenigd rond de tafel.*

Dit couplet dat een mooie verbinding tussen het derde en vijfde couplet vormt, is in het Liedboek vervangen door een alternatief couplet dat ook door Kaan geschreven is. De oorspronkelijke lijn is met de alternatieve strofe helaas minder duidelijk.

Fred Kaan schrijft veel over dit thema. Wat we in de liturgie vieren moet in woord en daad buiten de liturgie gerealiseerd worden door goede omgang met de schepping en met elkaar. Geloof en kerk zijn onlosmakelijk gericht op deze aarde. Dat maakt het begrip 'schepping' duidelijk evenals de menswording van Christus.

In het laatste couplet is het woord 'vrede' vervangen door 'Christus'. Christus is onze vrede (Efeziërs 2: 14) en onze inspiratie om in vrede te leven. Wie vrede doorgeeft, geeft Christus door. Wie Christus doorgeeft, zet zich in voor vrede - om te beginnen in het dagelijkse leven met de mensen dichtbij.

Ds. Dick Snijders

De informatie over Lied 1014 is ontleend aan: www.liedboekcompendium.nl

KERKDIENSTEN

zondag 1 september	Dooptvying
10.00 uur KERK	Ds. D.J.A. Snijders organist: D. Luijmes
12.00 uur KERK	Orgelconcert
19.00 uur KERK	Ds. D.J.A. Snijders Ademvying organist: D. Luijmes
zondag 8 september	Heilig Avondmaal
10.00 uur KERK	Ds. P.J.G. Jeroense organist: J. Jansma
10.15 uur TERTZIO	Heilig Avondmaal ds. A. Jensma organist: P. de Leeuwkerk
zondag 15 september	Vredeszondag/ZWO
10.00 uur KERK	Ds. P.J.G. Jeroense organist: D. Luijmes
zondag 22 september	Ds. D.J.A. Snijders
10.00 uur KERK	organist: D. Luijmes
12+ groep	m.m.v. G-noot
10.15 uur TERTZIO	ds. A. Jensma organist: Nel Pieper
zondag 29 september	Ds. P.J.G. Jeroense
10.00 uur KERK	organist: IJ. ter Haar m.m.v. SMKK
zondag 6 oktober	Ds. D.J.A. Snijders
10.00 uur KERK	organist J. Jansma
10.15 uur TERTZIO	pastor John Rademakers organist: P. de Leeuwkerk
19.00 uur KERK	Ds. D.J.A. Snijders Ademvying organist: D. Luijmes

Bijbellesrooster september 2019

1 september	Lucas 14:1-11
8 september	1 Samuel 16:1-13
15 september	1 Samuel 18:6-16
22 september	1 Samuel 19:1-17
29 september	1 Samuel 21:2-10

TOELICHTING DIENSTEN

Ademvying 1 september

Als je tijd neemt, staat de tijd een beetje stil. Zeker als je tijd neemt om zelf stil te worden. Een ademvying is een liturgisch avondgebed. We zingen, spreken, bidden, met rust en stilte. De vying heeft een meditatief karakter met elementen uit verschillende tradities. Sommige liederen worden veelvuldig herhaald gezongen zoals in de broedergemeenschap in Taizé, waar door tekst en melodie deel van onszelf worden. Andere liederen zijn doorlopend met een aantal coupletten. Centraal in de vying is de stilte van twaalf minuten.

De vying begint om 19.00 uur in de Grote Kerk. De eerstvolgende ademvying zal zijn op zondag 6 oktober. Aan die vying zal Pauline de Does een bijdrage geven door middel van dans in de kerk.

ds. Dick Snijders

'Duurzame vrede' 15 september

Gedenken Market Garden en vooruitzien

September is het 75 jaar geleden dat operatie Market Garden plaatsvond. Een grootse militaire operatie met luchtlandingstroepen die Nederland moest bevrijden. Helaas bleek de brug bij Arnhem een brug te ver. Britten en Polen moesten zich na zware verliezen terugtrekken ten zuiden van de Rijn. Voor het Noorden van Nederland volgde de Hongerwinter. De operatie leidde wel de bevrijding van Zuid-Nederland in. In september kwam Elst en de Grote Kerk in de vuurlinie te liggen. In de nacht van 30 september- 1 oktober is de kerk in brand geschoten en raakte deze zwaar beschadigd. Na de oorlog is de Kerk met vereende krachten, moed, geloof en inspiratie weer opgebouwd.

In de viering op zondagmorgen 15 september wordt er aandacht besteed aan deze rampzalige periode. Maar ook wordt er volop nagedacht over de 75 jaar van vrede die in Elst en Europa volgen op deze donkere tijd. Met oud en jong kijken we terug en vooruit. Wat betekent duurzame vrede voor ons hier en nu. Het kinderkoor zal in deze viering liederen van vrede zingen. Ook zullen mensen uit de kerk hun gedachten laten gaan over het thema: 'duurzame vrede'. We mogen als gemeente dankbaar zijn dat we al zo veel jaren in vrijheid ons geloof mogen belijden. In veel landen in de wereld is dit niet vanzelfsprekend. En is duurzame vrede meer dan afwezigheid van geweld? Hoe ziet een samenleving eruit die duurzame vrede hoog in het vaandel heeft?

Gelderland behoort met Zeeland tot de zwaarst getroffen provincies in de Tweede Wereldoorlog. Negen maanden lang is er hard in deze provincie gevochten. Met grote vluchtelingenstromen, verwoestingen, doden en gewonden en de verwoestingen tot gevolg.

Vandaag kennen we vluchtelingenstromen alleen van het nieuws, maar er is ook een tijd geweest dat bewoners hier vluchteling waren. Van huis en haard verdreven. Als gemeente van Christus willen we een plek van hoop en bemoediging zijn voor ieder mens die voor oorlog en geweld zijn thuis moet verlaten. Een huis van gebed voor vrede ver weg en dichtbij. Materieel en geestelijk. Een pleisterplaats om op adem te komen.

Ds. Jeroen Jeroense

Onder deze titel willen we proberen het komend seizoen een aantal sprankelende en beleavingsgerichte vieringen te organiseren voor kinderen van 0-6 jaar. Ontmoetingen waarin baby's, peuters én hun (groot)ouders/verzorgers een Bijbelverhaal met alle zintuigen beleven. De viering bestaat uit een verhaal, liedjes en een beleavingsgerichte activiteit. Belangrijk is ook ontmoeting tussen de kinderen, ouders en grootouders. De naam 'kerk op schoot' is ontsproten uit de gedachte dat je een klein kind van op je schoot neemt. In deze vieringen mag je je kind op schoot nemen en spelenderwijs wordt er ook een stukje kerk meegenomen.

Wie wil graag meewerken en meedenken op 'Kerk op schoot' in de Protestantse Gemeente Elst van de grond te tillen? Ik hoor graag als je mee wilt doen.

Ds. Jeroen Jeroense

Pjgjeroense.elst@gmail.com, 06-50237946

'Kerk op Schoot'

AGENDA ACTIVITEITEN EN BIJeenKOMSTEN SEPTEMBER 2019

elke werkdag 9.00 uur De Ruimte	Morgengebed info: Dick Snijders	maandag 16 september 14.30-16.00 uur De Ruimte	Spelletjesmiddag info: Djoke Schotman
elke maandagavond 18.30-20.00 uur De Ruimte	Kring Hebreeuws info: Nel Pieper	14.00-16.00 uur De Hoeksteen	Vrouw in Kerk en samenleving info: Janine Kallen
elke woensdagmorgen 9.30-12.00 uur De Ruimte	Crea(t)uur info: Mien Floors	20.00-22.00 uur De Ruimte	Filosofiekring info: Henk Minnema
elke donderdagavond 18.00-19.30 uur De Ruimte	Eten en ontmoeten info: Dick Snijders	20.15-21.15 uur De Ruimte daarna Kerk	Christelijke meditatie info: Dick Snijders
19.45-22.00 uur Onder de Toren	Sint Maartenskerkkoor info: Marien van Wier	woensdag 18 september 18.30-19.30 uur 20.00 uur De Ruimte	Filmavond maaltijd film info: Jeroen Jeroense
elke vrijdagmorgen 10.00-11.00 uur De Ruimte	De Stamtafel actueel info: Jeroen Jeroense	donderdag 19 september 12.00-13.00 uur De Ruimte	Zinnige lunch info: Jeroen Jeroense
maandag 2 september 14.30-16.00 uur De Ruimte	Spelletjesmiddag info: Djoke Schotman	woensdag 25 september 14.00-16.00 uur De Hoeksteen	Themamiddag Seniorenpastoraat info: John Rademakers
20.15-21.15 uur De Ruimte daarna Kerk	Christelijke meditatie info: Dick Snijders	maandag 30 september 14.30-16.00 uur De Ruimte	Spelletjesmiddag info: Djoke Schotman
vrijdag 6 september 13.00 uur De Ruimte	Ruimtewandeling info: Jeroen Jeroense	19.00-21.00 uur De Hoeksteen	Rouwverwerking Rafaëlgroep info: Janine Kallen
zaterdag 7 september info en tijden:	Oecumenische startdag zie pag. 6	20.15-21.15 uur De Ruimte daarna Kerk	Christelijke meditatie info: Dick Snijders
maandag 9 september 15.00-16.30 uur De Ruimte	Gelukkig ouder worden info: Jeroen Jeroense	dinsdag 1 oktober 20.00-22.00 uur De Ruimte	Alle dagen circulair info: Bert Wolters
20.00-21.30 uur De Ruimte	Het evangelie volgens Marcus info: Dick Snijders	<i>Voor een toelichting van de activiteiten kunt u de website raadplegen www.pg-elst.nl of het boekje <i>Leren en Inspireren 2019-2020</i></i>	
dinsdag 10 september 19.30-20.30 uur De Hoeksteen	informatieavond Rafaëlgroep info: Janine Kallen		
woensdag 11 september 20.00-22.00 uur De Ruimte	Theologisch café info: Jeroen Jeroense		

TOELICHTING AGENDA ACTIVITEITEN EN BIJeenKOMSTEN SEPTEMBER 2019

Eten en ontmoeten

Eten wat de pot schaft. Altijd lekker en gezellig. Ruimte genoeg om aan te schuiven. Iedereen wil eten met vrienden. Nu kan het er zomaar van komen! Elke donderdag om 18.00 uur in De Ruimte. Je bord staat klaar. Laat wel voor 12.00 uur op de woensdag voor de donderdag dat je mee wilt eten bij het kerkelijk bureau even weten dat je komt. Na afloop gaat er een mandje rond voor een vrijwillige bijdrage.

ds. Dick Snijders

Wie wil koken?

Culinaire vaardigheden ontwikkelen? Leren koken voor een groep? Dat kan! De groep die kookt voor Eten en Ontmoeten kan aanvulling gebruiken. Gemiddeld drie keer per half jaar bent u aan de beurt. U kunt zich bij mij aanmelden.

ds. Dick Snijders

Christelijke meditatie

Mediteren is bidden zonder woorden. Christelijke meditatie betekent dat we het vertrekpunt en het doel christelijk invullen, in openheid voor de Geest van God. De Geest van God die van buiten ons komt en die in ons leeft.

We verzamelen tussen 20.15 en 20.30 uur in De Ruimte, drinken daar een kopje thee of koffie en gaan om 20.30 uur naar de Grote Kerk om in het koor van de kerk te mediteren. De kachel is uit, er brandt innerlijk vuur, maar het kan toch goed zijn om warme sokken of een deken mee te nemen. Data: 2, 16 en 30 september.

ds. Dick Snijders

Oecumenische startdag

Op zaterdag 7 september houden drie kerken van Elst een gezamenlijke start van het seizoen. Deze kerken zijn de Rooms-Katholieke Sint Werenfridusgeloofsgemeenschap, de Geredja Indjili Maluku en de Protestantse gemeente Elst. Het doel is om een soort familiedag van de kerk te beleven; als leden van de verschillende kerken in Elst maken we met elkaar deel uit van de ene christelijke familie. Dat zullen we vieren!

Het programma van de startdag is:

15.00 uur start

17.30 uur broodmaaltijd.

18.30 uur vesper

19.15 uur slot

De middag wordt begonnen in De Hoeksteen, Prinses Irenestraat 58, 6661 EA Elst. Daar houden we ook de gezamenlijke maaltijd. We sluiten af met een vesperviering in de Grote Kerk.

Er kan in het middagprogramma gekozen worden voor zittende, wandelende en fietsende ontmoeting. We zijn samen in beweging. We ontmoeten elkaar in gesprekken over wat we beleven als het eigene van onze kerk en over wat ons daarin aanspreekt. Zo leren we elkaar beter kennen. Er zijn spelletjes om samen te doen en speurtochten in de kerken.

U kunt zich aanmelden voor deze middag via het secretariaat van de G.I.M.: secretariaatst@hotmail.com; via Editha Lim: edithalim28@gmail.com, 06-30364994; en via Dick Snijders: dick-snijders@pg-elst.nl, 06-19920341. Voor de maaltijd kunt u zich aanmelden tot en met zondag 25 augustus in verband met de inkoop. We vragen voor de maaltijd een vrijwillige bijdrage.

Mooi om gezamenlijk deze start te maken. Namens het Oecumenisch Beraad,

ds. Dick Snijders

Marcuskring

Op 9 september is er de kans om het Marcusevangelie te bespreken met elkaar. We pakken de draad op bij Marcus 6: 45 'Jezus loopt over het water'. Intrigerend en veelzeggend. Nieuw instromen is geen bezwaar. Het begint om 20.00 uur en vindt plaats in De Ruimte.

ds. Dick Snijders

Gelukkig ouder worden

Maandag 9 september

Plaats: De Ruimte

Tijd: 15.00-16.30 uur

Tegenwoordig worden mensen steeds ouder. Prachtig want het leven is de moeite waard. Maar oud worden kent ook zijn beperkingen en grenzen. En die zijn best lastig. Oud worden gaat immers gepaard met lichamelijke achteruitgang. Toch is het een uitdaging om deze levensfase als een kans te zien om het leven nog verder te verdiepen. Het is een kunst op zich om gelukkig oud te worden, maar hoe geef je dit vorm? Wie op een goede manier de fase van het oud worden ingaat zal het als een verrijking ervaren. Oud worden biedt ook de mogelijkheid om dat wat onvoltooid is gebleven te voltooien.

Tijdens een aantal middagen willen we aan de hand van gedichten, ervaringsverhalen en film de fase van het oud worden verkennen. Opdat het een gelukkige tijd kan worden. Onderwerpen die aan bod komen zijn onder andere: 'levensvreugde', 'eenzaamheid', 'verdieping'. Daarnaast wordt de middag in januari besteed aan het thema 'Dementie'. Deze middag zal de korte film 'Uit de tijd' worden vertoond als opmaat voor het gesprek. Deze middag zal eerder starten dan gebruikelijk. Daarover volgt later informatie.

Ds. Jeroen Jeroense

Theologisch café

woensdag 11 september: 'Hoogmoed'

Plaats: Stamtafel De Ruimte

Tijd: 20.00-22.00 uur

Het theologisch café opent voor het vierde seizoen haar deuren voor een inspirerend gesprek. In het theologisch café wordt in informele setting gesproken over theologische vragen. Juist het gesprek staat centraal. Het samen delen van ervaringen en ideeën brengt verheldering. Voor iedere avond wordt een thema gekozen. Over dit thema wordt een 'praatstuk' geschreven dat vooraf op de website wordt gezet.

Het is niet noodzakelijk om deze tekst te lezen om aan het café deel te nemen. De afgelopen jaren is er aan de stamtafel een vrolijke oecumenische mix ontstaan van bezoekers aan het

café. Inspirerend om met respect elkaars geloofsvragen te delen. Tijdens de pauze wordt er een heus kloosterbier geschonken

Dit seizoen duiken we in de 'zeven hoofdzonden'. Een prikkelend en uitdagend onderwerp, want wat betekenen ze voor ons vandaag de dag? De lijst van zeven hoofdzonden is als lijst in de 6e eeuw opgesteld door paus Gregorius I vraagt om een doordenking naar het heden. Neem bijvoorbeeld 'Hoogmoed'. Je kunt dit vertalen naar het verlangen om neer te kijken op alle anderen, of anders gezegd: de weigering om de aanwezigheid, gelijkheid of zelfs superioriteit te herkennen en te erkennen van welk ander wezen dan ook. Aan de gasten aan de stamtafel de uitdaging om ze in een 'hedendaags jasje' te steken.

Victor Bulthuis, Vincent Vulto, Dick Kruyt, Jeroen Jeroense

Maaltijd

Wie wil kan van 18.30-19.30 uur aanschuiven voor een gezonde en voedzame maaltijd. Tijdens de maaltijd wordt een korte preview gegeven van de Film. Opgeven bij het kerkelijk bureau: info@pg-elst.nl

Jeroen Jeroense, Petra Zey, Marius Ouborg, Sita Hofstra

Alle dagen circulair

De economie moet om; van lineair (maken, gebruiken, weggooien) naar circulair (maken, gebruiken, repareren, hergebruiken, ...); minder schaarse grondstoffen en energie. Daar kunnen we in ons dagelijks leven een belangrijke bijdrage aan leveren.

Op 1 oktober krijgt u informatie over medicijnen en afval.

Resten van medicijnen komen in ons milieu terecht, met schadelijke gevolgen voor planten, dieren en onszelf. Esther Nijholt vertelt over de inzameling van niet gebruikte medicijnen en Jan Obbema over hoe het waterschap medicijnresten uit het drinkwater haalt. Verder vertelt Marielle

Alberda van SUEZ (de afvalinzamelaar voor Overbetuwe) over achtergronden van afvalinzameling en over hoe goed (of slecht) we in Overbetuwe met ons afval omgaan. Ook vertelt ze over de nieuwste ontwikkelingen in het scheiden en hergebruik van 'afval'.

Dinsdag 1 oktober, Inloop vanaf 19.45 uur. Het programma begint om 20.00 uur in de Ruimte. Graag tot dan.

Bert Wolters

Voor meer informatie: woltersbw@gmail.com

Over Grenzen Week

van 4 t/m 10 november 2019

Begin 2019 was het kerkasiel van het gezin Tamrazyan in de Bethelkerk in Den Haag in het nieuws. Wekenlang was daar een permanente eredienst: de klok rond. Ook uit Elst was er steun: twee maal nam een groep 2 uur hiervan voor haar rekening. Groot was de blijdschap toen de politiek in beweging kwam en de familie eind maart toch haar status kreeg.

In de periode speelde de vraag: Kennen wij als gemeente wel de vluchteling binnen onze kerkelijke gemeente, binnen onze woonplaats? En doen we wel voldoende voor de ontheemde? Daarover nadenkend bleek er nog heel wat werk te verzetten. En dit niet alleen in Elst! Na een aantal gesprekken dit voorjaar ontstond een werkgroep die aandacht vraagt voor dit thema door er een speciale week over te organiseren. Hierin willen we als kerkelijke gemeenschap aandacht vragen voor 'de vreemdeling in ons midden'. Hierbij kijken niet alleen naar onze eigen woonplaats, maar ook de politiek -nationaal en internationaal- zal zeker een plaats krijgen.

De week van maandag 4 tot en met zondag 10 november -uitgezonderd zaterdag- is er dagelijks een activiteit waarin we over onze grenzen kijken en hopelijk ook gaan. Vandaar de naam dus.

Een tipje van de sluier gaat omhoog: de mogelijkheid om te speed-daten met een vluchteling, een wintergast die vanuit haar werk bij Stichting Vluchteling indringende beelden geeft, een film waarin een ontheemde 12-jarige

jongen de hoofdrol heeft, een avond vol muziek, dans en gedichten en natuurlijk als afsluiting de veelkleurige viering op zondag 10 november. Uiteraard wordt geprobeerd de kinderkerk, de basiscatechese en de stamtafel in die week ook mee te nemen in het thema van deze week.

Nieuwsgierig geworden? In de uitgave Leren en Inspireren 2019-2020 kunt u binnenkort meer lezen over het programma. In de komende tijd zal de Over Grenzen Week regelmatig terugkomen in Onderweg en op de Blikvanger. Ook op de site van Protestantse Gemeente Elst zal de nodige informatie te vinden zijn.

We kunnen nog zeker hulp gebruiken bij de Over Grenzen Week, zowel vooraf als tijdens. Informatie en/of aanmelding: ds. Jeroen Jeroense (06-50237946) of Jan Luiten (06-37143562)

Jan Luiten

UIT DE GEMEENTE

OMZIEN NAAR ELKAAR

Wilt u bezoek, heeft u behoefte aan een gesprek of aandacht? Of heeft u misschien hulp nodig? Onze predikanten helpen u graag verder.

Ds. Dick Snijders, 06 - 19920341,
dick-snijders@pg-elst.nl

Ds. Jeroen Jeroense, 06 - 50237946,
jeroen-jeroense@pg-elst.nl

SAMEN DELEN

Heeft u iets bijzonders meegemaakt dat u wilt delen met andere gemeenteleden? Stuur een berichtje naar onderweg@pg-elst.nl of breng het even langs bij het kerkelijk bureau.

LIEF- EN LEEDBRIEF

Voor u als gemeentelid bestaat ook de mogelijkheid zich op te geven voor de Lief- en Leedbrief.

De Lief- en Leedbrief verschijnt als aangemelde gemeenteleden lief of leed willen delen met de gemeente en een bericht insturen over bijvoorbeeld een geboorte, huwelijk, ziekte of overlijden in de familie.

U kunt zich opgeven als gemeentelid om ook de Lief en Leedbrief te ontvangen via het adres liefenleedbrief@pg-elst.nl

Wilt u in de mail uw naam, adres en telefoonnummer vermelden?

In memoriam mevr. J. Kuik-Schook

Op 21 juni is overleden Johanna Kuik-Schook (Joke), in de leeftijd van 82 jaar. Zij woonde laatst in Tertzio.

Joke is geboren in Den Haag, maar kwam op jonge leeftijd al in Elst wonen. Tijdens de oorlog is het gezin naar Hogeloon geëvacueerd geweest. Ze hield van dieren, van groot tot klein. Ze was sterk maatschappelijk betrokken in haar werk als groepsbegeleidster en als ouderling van de kerk. Ze was veelgevraagd als ambtenaar van de burgerlijke stand. Joke sprak graag en veel en ze wilde graag alles zelf in de hand houden en regelen. Van jongsaf was Teun Kuik haar grote liefde en ze heeft ook veel steun van hem ontvangen. Ze waren zorgzame ouders voor Jaap en Marianne en super opa en -oma voor de kleinkinderen, waar bijna alles kon. Toen Teun vier en een half jaar geleden overleed, was ze haar stuur kwijt. De ziekte van Alzheimer speelde haar parten en verergerde.

Tijdens de uitvaartdienst op 28 juni in de Grote Kerk hebben we een overdenking voorgelezen waarin onder andere Psalm 139 werd genoemd. Deze overdenking was door Joke zelf geschreven als opening van een bijeenkomst van de vrouwenvereniging Passage. Ze schreef dat het belangrijk is om vooruit te kijken en ook om los te laten. Loslaten was juist iets waar Joke zelf moeite mee had. Vooruitkijken en loslaten geven uitdrukking aan het vertrouwen in God die ons door en door kent en die ons begeleidt op moeilijke momenten in het leven.

Aansluitend aan de dienst vond de begrafenis plaats op de Algemene Begraafplaats in Elst. We wensen de kinderen en kleinkinderen toe dat ze hoop vinden, vertrouwen, kracht en moed om de toekomst in te gaan.

ds. Dick Snijders

In memoriam de heer W. de Bruijn

Op 27 juni is overleden Willem de Bruijn (Wim), in de leeftijd van 88 jaar. Hij woonde samen met zijn vrouw Co te Elst. Wim de Bruijn was een echte ondernemer. Wim is geboren in Ter Aar, had daar een mooie zaak. Hij handelde in groente en fruit en teelde deze bij wijze van hobby ook zelf. Hij heeft hard gewerkt en er ook de vruchten van geplukt. Wim was iemand met een sterke wil en een duidelijke mening. Vele jaren

hebben Wim en Co overwinterd op Gran Canaria. De Nederlandse gemeenschap daar kent elkaar goed en leeft met elkaar mee. Voor zijn gezondheid zijn ze verhuisd van het westen naar het oosten van het land. De lucht is hier gezonder. De laatste jaren werden moeilijker. Lichamelijk en mentaal werd het moeilijker en toch bleef hij nog wilskrachtig en sterk.

De uitvaartdienst vond plaats op dinsdag 2 juli in uitvaartcentrum Cornelissen. We spraken over Psalm 23, de Heer is mijn herder. Nu kunnen we veel over Wim de Bruijn zeggen, maar niet dat hij volzaam was als een schaap of zo mak als een lammetje. Hij was een man met een duidelijke eigen mening, vol wilskracht en daadkracht. Niet een schaap dat de veiligheid van de groep zoekt. Als dichter van deze psalm wordt koning David genoemd, toch ook wel iemand met wilskracht en daadkracht. Hij weet zich getroost door de nabijheid van God juist op de momenten dat hij het zelf niet meer weet.

Aansluitend vond de begrafenis plaats op de Algemene Begraafplaats in Elst. We wensen zijn vrouw Co de kracht toe om het verlies te dragen.
ds. Dick Snijders

In memoriam de heer P. van Ark

Op 27 juni is overleden Peter van Ark, in de leeftijd van 77 jaar. Hij woonde samen met zijn vrouw Evelien te Elst.

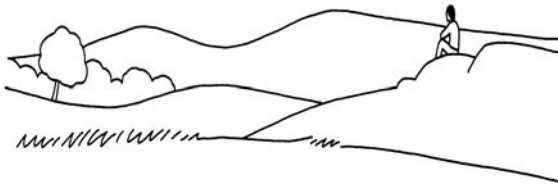
Peter was een jongen van de Veluwe, opgegroeid met kerk en Bijbel, psalmgezing en orgelmuziek. Boerenzoon. Sterk. Naast zijn eigen gezin en werk heeft hij vele jaren zijn ouders bijgestaan op de boerderij. Organisator, hij wist van alles voor elkaar te krijgen, gangmaker, altijd bereid tot een gekkigheidje, een toespraak, bedankje namens de hele groep. Verkoper en onderhandelaar. Royaal, reislustig, dol op muziek. Liefdevol en goed voor Evelien, voor de kinderen en kleinkinderen. Totaal onverwacht bleek eind vorig jaar dat Peter een darmtumor had die niet te behandelen was. Het perspectief was toen nog enkele weken, het werden enkele maanden. Er viel niet meer te onderhandelen of af te dingen.

Peter zocht naar houvast, bezocht vrijwel ieder jaar de Bijbelkringen en vroeg verder om het te toetsen aan wat hij vroeger geleerd had. Hij

wilde begraven worden met zijn 'wolkentruif' aan, een trui met ingebreide wolken, waterlijn, de ark en op de achterkant zijn naam. Ooit een vaderdagcadeau. Het lag voor de hand om tijdens de uitvaartdienst in de Grote Kerk op woensdag 3 juli te spreken over de ark als een teken van hoop dat er een nieuw begin is. Peter had meegegeven: 'Na een mooi en goed leven, in vrede en veiligheid, mag ik nu eeuwig rusten op een prachtige plek. Dank voor jullie liefde, vriendschap en aandacht. Zorg goed voor elkaar...'

Aansluitend aan de dienst vond de begrafenis plaats op begraafplaats Heidepol in Arnhem. We wensen Evelien, de kinderen en kleinkinderen de kracht toe om het verlies te dragen.

ds. Dick Snijders

In memoriam mevr. J.C. Kwint-van Ingen

Op 11 juli is overleden Jansje Clazina Kwint-van Ingen (Puck), in de leeftijd van 85 jaar. Zij woonde samen met haar man Ad te Arnhem. De kerk is altijd heel belangrijk geweest in het leven van Puck. Toen de kinderen klein waren paste ze tijdens de kerkdienst op de baby's. Daarna leidde ze de zondagsschool. In Arnhem zong ze bij het zangkoor Irene in Elden. Zingen deed ze graag. Puck hield van een echte kerk zoals het witte kerkje in Elden en de mooie Grote kerk in Elst. Voor de kerk in Elst deed Puck bezoekwerk namens de PVD. Sinds 2010 had Puck dementie. Ad heeft jarenlang met heel veel liefde voor Puck gezorgd. Door een val op 17 mei moest ze onverwacht opgenomen worden in verpleeghuis de Boomgaard in Rheden. Daar ging ze heel snel achteruit ondanks de professionele en liefdevolle verzorging die ze daar kreeg. Op 11 juli is zij rustig en met een rotsvast geloof gestorven.

Tijdens de uitvaartdienst woensdag 17 juli op begraafplaats Moscowa spraken we over Psalm 139. De psalm verwoordt dat wij gekend worden, dat er een laatste instantie is die ons door en door kent en die aan ons leven ten grondslag

ligt. Iets of iemand waaraan we ons kunnen toevertrouwen ook als de weg die we gaan moeilijk is en als we onszelf niet meer kennen. God omspant ons hele leven. We verwoorden de verwondering om ons bestaan. We maken onszelf niet. Het leven wordt ons geschonken.

Aansluitend aan de dienst vond de begrafenis plaats op Moscowa. We wensen Ad, de kinderen en kleinkinderen toe dat ze zich ook gekend en geborgen voelen.

ds. Dick Snijders

In memoriam mevr. J.H. Faas-Noordhuis

Op 12 juli is overleden Jantina Hendrika Faas-Noordhuis (Tiny), in de leeftijd van 86 jaar. Zij woonde samen met haar man Herman te Heteren. Tiny kennen we als de vrouw naast onze oud-predikant Herman Faas. Ze was geboren in Meppel, werkte als kleuterjuf en deed daar de kinderkerk. Zo hebben Tiny en Herman elkaar leren kennen. Ze was warm, hartelijk en zachtaardig, bescheiden. Tiny had een scherp verstand en was een gezellige prater, goed op de hoogte van de actualiteit in kerk en wereld. Ze hield van zingen en had een grote muziekkennis. De Johannes Passion en Matteüs Passion van J.S. Bach waren haar favorieten, met name het slotkoor van de Johannes Passion. Tiny maakte graag foto's van mensen, van dieren en van de natuur, zoals de Hoge Veluwe, Zuid-Tirol, de Dolomieten. Vele jaren had ze te kampen met de ziekte van Parkinson en later ook de ziekte van Kahler. Maar met levenslust en wilskracht ging ze door.

Tijdens de uitvaartdienst in de Grote Kerk op zaterdag 20 juli spraken we over Psalm 23. Een psalm die eindigt met 'ik zal naar het huis des Heren weerkeren tot in lengte van dagen'. Telkens opnieuw kunnen we naar dat huis weerkeren. We kunnen naar binnen gaan en naar buiten gaan en weer terugkeren. In het leven en ook aan het einde van het leven om een toevlucht te vinden voor alles wat op ons afkomt. Aansluitend aan de dienst vond de crematie plaats in het crematorium Jonkerbos in Nijmegen. We wensen Herman en de kinderen toe dat ze Gods nabijheid kunnen vinden en troost en kracht zullen ervaren.

ds. Dick Snijders

Onze jarigen van 90 jaar en ouder

Op 8 september hoopt de heer B. Doornik, te 91 jaar te worden.

Op 15 september hoopt mevrouw D.A. Krijt-Huiskamp, 92 jaar te worden.

Het redactieteam van Onderweg feliciteert hen van harte met deze feestelijke dag. Natuurlijk kunnen gemeenteleden een kaartje sturen. Onze ouderen stellen dat zeer op prijs.

Geboren Rens Knipping

*Zo groots, zo klein,
kan een wonder zijn.*

Met deze woorden hebben Danny en Mirjam Knipping laten weten dat ze op 17 juni de ouders zijn geworden van een zoon. Ze hebben hem de namen Rens Marius Hendrikus gegeven. Rens is het broertje van Jasper, Tim (in herinnering) en Steven.

Van harte gefeliciteerd!

Ds. Dick Snijders

Hartelijk dank voor de belangstelling

Begin juli scheurde, door een overigens klein misstapje, mijn rechter achillespees af. Het gevolg was een periode van zes weken in het gips. Ik hoop dat op 21 augustus het blok aan mijn been verwijderd kan worden. Dan volgen nog een paar weken revalidatie.

Gedurende de periode dat ik aan huis gekluisterd was hebben velen uit de gemeente blijk gegeven van hun medeleven middels bezoeken, telefoontjes, kaarten en concrete hulp. En natuurlijk nog een prachtig boekje. Het was voor mij een hele ervaring werk in mijn eigen tuin aan vriend Arjen over te dragen.

Anneke en ik hebben de warme contacten met erg veel waardering in ontvangst genomen. Hartelijk dank, het heeft ons erg geholpen.

Kees en Anneke van Nes

Beste gemeenteleden,

Jaarlijks wordt de Oecumenische dienst 'Kerstsamenzang' georganiseerd door drie kerkgenootschappen in Elst (de Molukse Evangelische Kerk, de Rooms Katholieke parochie Heilige Maria Magdalena en de Protestantse Gemeente Elst). Dit wordt door alle drie de groepen als zeer waardevol ervaren. Dit jaar vindt de Kerstsamenzang plaats in de Werenfridus kerk met een Molukse voorganger.

Vanuit onze gemeente zat Aartje Boks jarenlang in de organisatie, de afgelopen jaren samen met mij. Nu Aartje er al weer enige tijd mee is gestopt zou ik het fijn vinden om deze activiteit samen met iemand anders uit onze geledingen mede te organiseren. Voor de gezelligheid en voor de continuïteit. Bij deze roep ik dan ook een ieder die daar ook zin in heeft op om zich bij mij te melden.

Het kost je 4-5 avonden (van 19.30-21.30 uur) in de periode september-december. Dat is alles. En het levert je leuke, oecumenische contacten op. Ik hoop op één of meerdere reacties uit ons midden.

Hartelijke groet,

Esther Nijholt-Faber

(nijholtfamily@gmail.com, of 06-52756382)

DIACONIE

Jaarrekening 2018 van Diaconie van Protestantse Gemeente Elst

Overzicht van Baten en Lasten

	<i>rekening 2018</i>	<i>begroting 2018</i>	<i>rekening 2017</i>
Baten			
Opbrengsten uit bezittingen	390.255,00	427.394,00	507.416,00
Bijdragen gemeenteleden	27.295,00	22.100,00	23.370,00
Totaal baten	417.550,00	449.494,00	530.786,00
Lasten			
Bestedingen diaconaal werk (plaatselijk, landelijk en wereldwijd)	333.016,00	344.650,00	397.609,00
Bestedingen diaconaal pastoraat (predikant, kerkelijk werkers)	0,00	0,00	0,00
Bestedingen Kerkdiensten, catechese en gemeentewerk	3.118,00	2.900,00	2.608,00
Bijdragen aan andere organen binnen de kerk	20.708,00	20.685,00	20.407,00
Lasten overige diaconale eigendommen en inventarissen	81.870,00	83.800,00	85.234,00
Salarissen (koster, organist e.d.)	0,00	0,00	0,00
Lasten beheer en administratie, bankkosten en rente	26.345,00	24.250,00	25.585,00
Totaal lasten	465.057,00	476.285,00	531.443,00
Resultaat (baten - lasten)	-47.507,00	-26.791,00	-657,00

Toelichting:

Het merendeel van de lasten is in lijn met de Begroting 2018. Bij de baten zijn er grote afwijkingen.

De pachtopbrengsten zijn lager dan in 2017 omdat daar toen een 2- jaars betaling in zat. De inkomsten uit interest en dividend zijn lager dan verwacht. Het resultaat op onze effecten-portefeuille bij Rabo is circa € 32.000,- lager dan verwacht. Dit is teleurstellend, maar binnen de afgesproken bandbreedtes. Het beleggings-resultaat over de laatste 10 jaar is 4,65% per jaar, netto.

Uitgaven voor diaconaal werk plaatselijk zijn lager dan begroot. De giften aan regionaal/landelijk diaconaal werk zijn hoger dan begroot. Samen is het 49% van het totaal. De andere helft van de diaconale uitgaven wordt naar doelen Wereldwijd overgemaakt. De opbrengsten van collectegeld worden volledig naar de betreffende doelen overmaakt.

Vrijvallende spaardeposito's zijn vanwege de lage rentestand niet opnieuw vastgezet, maar het bedrag toegevoegd aan de beleggings-portefeuille. Voor onderhoud aan panden is ruim € 10.000,- minder besteed dan begroot, dus stijgen de voorzieningen voor groot onderhoud. Dat is een buffer voor de toekomst.

Per saldo is er een fors negatief resultaat, hetgeen ten laste van het vermogen wordt gebracht. Het college van Diakenen beschouwt dit niet als zorgelijk want er zijn ruim voldoende vermogens en diverse (stille) reserves om dit tekort op te vangen. De gehele jaarrekening is door de accountants gecontroleerd en heeft voor de Gemeente ter inzage gelegen, conform de procedures. Daarna heeft de kerkenraad het vastgesteld.

Een samenvatting van deze jaarrekening staat op onze homepage, zie www.pg-elst.nl link naar ANBI.

Gert Jan Geertjes
penningmeester

Keuzes

Het IPCC (Intergovernmental Panel on ClimateChange) is een onafhankelijke organisatie waarin een groot aantal wetenschappers van over de hele wereld, op vrijwillige basis, bestaande rapporten over klimaat beoordelen en er conclusies aan verbinden. Het is in 1988 opgericht door de Verenigde naties. Onlangs verscheen haar rapport met de heldere boodschap:

'Als we op de huidige manier van voedsel produceren doorgaan dreigt er over 30 jaar gevaar op voedselschaarste. Oplossing: minder dierlijke producten gebruiken, minder voedsel verspillen (nu wordt nog ongeveer 1/3 van het voedsel weggegooid) en gevarieerder bodemgebruik (niet meer de monocultuur van nu, die de grond uitput, maar variatie in gewassen.)'

Deze boodschap kun je op meerdere manieren beoordelen:

- als alarm: het gaat mis met onze aarde
- als bemoediging: het is in wezen niet moeilijk om zelf iets tegen de klimaatverandering te doen.

Pas als de laatste boom gekapt
de laatste rivier vergiftigt
en de laatste vis gevangen is
zal je weten dat je geld niet kan eten

bron: <http://www.oerkeruid.nl> / www.bellaplant.nl

Ook was de Engelse prins Harry in het nieuws met zijn opmerkelijke uitspraak dat hij niet meer dan twee kinderen wil, omdat kinderen een aanslag op het milieu betekenen (denk aan alles wat ze in hun eigen leven gebruiken en hun mogelijkheid om zelf weer kinderen op de wereld te zetten, die op hun beurt weer een aanslag op het milieu betekenen, enzovoort.)

Het hittestatistiek van 1946 is recent verpletterd. Hittetegolven en droogte in Nederland! Enorme bosbranden in Siberië, overstromingen op meerdere plaatsen in de wereld. En nu? Zijn we bereid om nú echte keuzes te maken en onze levenswijze aan te passen om de aarde leefbaar te houden, of zijn we net als de opa die ik onlangs sprak die na het trots tonen van de foto's van de kleinkinderen bij de lunchkaart zei 'Ik moet die vegetarische troep niet. Ik wil vlees!' Welke keuzes maken wij om onze (klein)kinderen een aangename aarde te gunnen?

Bert Wolters

(thema)diaken duurzaamheid PG Elst

DUURzSAAMheidstip:

Gebruik minder vlees en zuivelproducten en gooi zo weinig mogelijk voedsel weg. Goed voor de aarde en de toekomst van uzelf en uw (klein)kinderen.

Reacties en eigen tips graag naar woltersbw@gmail.com

Dienst 30 juni: Jeugddorp De Glind

Op zondag 30 juni vertelde Kees Elzinga, ambassadeur van de Rudolphstichting, de kinderen, maar ook de rest van de gemeente in de kerk, over Jeugddorp De Glind.

Hij stelde de kinderen de vraag: 'Waar wil je heen?' Waar wil je heen als je ouders niet meer voor je kunnen zorgen? Dat kan gebeuren als ze ziek zijn of aan de drugs of drank. Waar wil je heen als je ook niet bij familie terecht kan? Eén van de kinderen veronderstelde dat je dan naar het weeshuis zou gaan. Dat was vroeger absoluut het geval maar zo'n honderd jaar geleden was er een dominee, dominee Rudolph, die vond dat alle kinderen recht hadden op een gezinsleven. Daarom zamelde hij geld in, kocht daarvan land en bouwde boerderijen. In die boerderijen kwamen boerenfamilies te wonen die kinderen in hun gezin opnamen die geen ouders meer hadden om voor hen te zorgen. Zo is het jeugddorp ontstaan. Nu is De Glind een dorp waar zo'n 130 extra kinderen wonen; in 28 gezinshuizen wonen families die deze kinderen opnemen in hun eigen gezin. In het dorp kunnen de kinderen sporten, spelen en naar school. Als er door de

moeilijke situatie in het ouderlijk huis een leerachterstand is opgelopen, zijn er mogelijkheden om extra lessen te krijgen om zo toch je diploma's te halen. Ook is er een kinderboerderij waar kinderen dieren kunnen verzorgen; dat kan heel fijn zijn als je niemand meer kunt vertrouwen. Een dier oordeelt immers niet, is lekker zacht om te knuffelen en is blij als ie je ziet. Al deze dingen kosten veel geld waaraan de Protestantse Gemeente Elst al vele jaren heeft bijgedragen wat de Rudolphstichting bijzonder waardeert.

Na de kerkdienst heeft de heer Elzinga nog twee filmpjes van het dorp laten zien en heeft allerlei vragen beantwoord van geïnteresseerde gemeenteleden. Fijn om zo met elkaar te horen en te spreken over dit jeugdwerk!

DIACONIECOLLECTE SEPTEMBER 2019

Nes Ammim

Nes Ammim is een multi-etnisch en multi-religieus dorp in West-Galilea. Binnen dit dorp bevindt zich een oecumenische, internationale gemeenschap van vrijwilligers. Ze krijgen een uitgebreid studieprogramma aangeboden over Israël vanuit verschillende perspectieven. Uitgangspunt is de dialoog tussen joden, christenen en moslims en tussen Europeanen en Joodse en Palestijnse Israëli's. De dialoog wordt bevorderd door samen te werken en te leven. Momenteel poogt Nes Ammim om naast de bestaande vrijwilligersgemeenschap een wijk op te bouwen, waarin Joden, Palestijnen en andere Israëli's vreedzaam zullen samenleven. Nes Ammim is ook een internationale beweging. Verschillende kerken hebben zich met Nes Ammim verbonden. Sinds de oprichting hebben duizenden jongeren, gezinnen en senioren uit Nederland, Duitsland, Zwitserland en andere landen in het dorp gewoond en gewerkt.

BESTEMMING UITGANGSCOLLECTEN SEPTEMBER 2019

1 september: Leren en Inspireren

De kerkrentmeesters van de Protestantse Gemeente-Elst faciliteren veel activiteiten binnen de kerk. Deze zondag collecteren we voor Leren & Inspireren. Met deze Onderweg hebt u de brochure voor het komende seizoen ontvangen.

Het hele jaar door kunt u deelnemen aan activiteiten van zeer verschillende aard. Ontmoetingen met mensen en kennismaken met andere ideeën. Gesprekskringen, meditatie-momenten, filmavonden, wandelingen, boek-besprekingen creatieve bijeenkomsten en wat niet al. De meeste bijeenkomsten zijn vrij toegankelijk, maar ze kosten onze gemeente wel geld, net zoals de mooie brochure. Draag uw steentje bij.

8 september: Onderwijs voor groeiende kerk in Zambia

In Zambia groeit de kerk en daarmee de vraag naar predikanten. De theologische faculteit aan de Justo Mwale University in Lusaka biedt kwalitatief goed theologisch onderwijs, toegespitst op de praktijk. Studenten worden er niet alleen opgeleid om gemeenteleden te ondersteunen bij hun geloof, maar ook bij hun dagelijkse strijd om te overleven. Zo komen in de opleiding ook onderwerpen als hiv/aids, man-vrouwvraagstukken, mensenrechten, klimaatverandering en voedselzekerheid aan de orde. De studenten krijgen les van Zambiaanse docenten en van een docentenechtpaar uit Nederland: Thijs en Marike Blok.

15 september: ZWO / Vredeszondag: PAX

PAX staat voor vrede. Samen met mensen in conflictgebieden en kritische burgers in Nederland werkt PAX aan een menswaardige en vreedzame samenleving, overal in de wereld. Iedereen ter wereld kan iets voor vrede doen, maar daar is moed voor nodig; moed om te geloven dat vrede mogelijk is, om tegen de stroom in te roeien en je uit te spreken en toch door te gaan. PAX brengt mensen bij elkaar die de moed hebben om voor vrede te gaan. PAX werkt samen met mensen in conflictgebieden, zoekt politici op en slaat de handen ineen met betrokken burgers.

www.paxvoorvrede.nl

22 september: basiscatechese

De basiscatechese is voor de kinderen die in groep 7 en groep 8 van de basisschool zitten. In de basiscatechese leren kinderen wat een kerk is, wat er in de kerk gedaan wordt, wie daarbij betrokken zijn en waarom bepaalde dingen gezegd worden. Ze leren hoe de Bijbel in elkaar

Expositie Grote Kerk Elst (Gld)

21 augustus – 27 november 2019

Maarten Langelaar

“Het Waterrijk” – schilderijen

Zaterdag 7 september, 5 oktober, 2 november
van 13.30 – 16.30 uur en zaterdag 14
september (Open Monumentendag) van 13.30
– 16.30 uur is de kerk geopend om de
expositie te bezoeken.

Van harte welkom!

www.pg-elst.nl

Protestantse Gemeente
Elst

zit en ze leren over de verhalen die erin staan en hoe ze betekenis krijgen in het leven. Voor de kinderen die de overstap maken van de basiscatechese naar The Meeting wordt een aantal extra bijeenkomsten georganiseerd.

29 september: Ronald McDonald Huis Arnhem

Het Boshuus is een van de drie aangepaste vakantiehuisen van het Ronald McDonald Kinderfonds en biedt gezinnen met een zorgintensief kind (0-25 jaar) een mooi, aangepast vakantieappartement tegen een laagdrempelige prijs. Ook jongvolwassenen met een beperking zijn er het hele jaar door van harte welkom! Er werken drie betaalde krachten en ongeveer 50 vrijwilligers. Met de Veluwe om de hoek, en de bossen naast de deur biedt dit fraaie, landschapelijke en toeristische gebied tal van mogelijkheden voor een gevarieerde vakantie. Gewoon lekker uitrusten kan natuurlijk ook: met een verblijf in het ruime, comfortabele vakantiehuis is iedereen 'er even helemaal uit'.

Collectebonnen

Kerkgangers die gebruik willen maken van collectebonnen kunnen deze in de volgende coupures bestellen: Kaarten met 20 bonnen van € 0,50 (€ 10,-) of € 0,75 (€ 15,-) of € 1,- (€ 20,-) of € 2,- (€ 40,-) door storting op bankrekeningnummer NL71 RABO 0373719019 ten name van Collectebonnen Protestantse Gemeente Elst, onder vermelding van adres, aantal en soort. Uw bestelling wordt zo spoedig mogelijk bij u thuis bezorgd. Voor nadere informatie A.M. Brandt, tel. 376384 (na 19.00 uur).

**DE TORENHAAN ZEGT ER
HET ZIJNE VAN...**

BLAUWE TOGA!

Dick blijft bij de tijd!

COLUMN

Rake relikwie

Over onze fietspelgrimage naar Santiago de Compostela zal ik het echt niet meer hebben. Niet alleen heb ik voor de zomer uitgebreid vooruitgeblikt, elders in deze uitgave van Onderweg treft u een boeiend interview aan met twee andere pelgrims, Ate Lindeboom en Jaco Schoenmaker. Wat zou ik daar nog aan kunnen toevoegen. Want wie van u zit er nu te wachten op mijn verhaal over een pijnlijk zitvlak, over veel eten en drinken en toch afvallen, over alle stempeltjes en de oorkonde die ons ten deel zijn gevallen, over de sportieve prestatie om in 3 weken 2600 km te fietsen, over de kick van weer zo'n eindeloze afdaling na de zoveelste lange klim. Nee, daar ga ik het echt niet over hebben. Veel interessanter is de vraag 'wat heeft de reis met je gedaan?' en daar gaat nu juist dat interview over (vermoed ik). Ik zou het dus niet eens vreemd vinden als u nu stopt met lezen van deze column en onmiddellijk doorbladert.

Maar nu u er toch (weer) bent. Het toeval wil dat ik mij heb gestort in het veelgeprezen boek 'Grand Hotel Europa' van Ilja Leonard Pfeijffer. Dit boek is een permanente aanklacht tegen toeristen, en dan vooral toeristen die zich reiziger noemen omdat ze geen toerist willen worden genoemd en voor wie hun 'reis' geen ander doel dient dan hun identiteit te ontlenen aan hun 'unieke' reiservaringen, waarmee zij andere reizigers hopen te kunnen overtroeven. Misschien herkent u dat wel: het gevoel dat je jezelf of de ander een beetje sneu vindt omdat hij of zij niets bijzonders heeft beleefd tijdens de vakantie. Dan kun je beter nog een mislukte vakantie hebben gehad, bijvoorbeeld door een bedwantsenterreur. Dan heb je bij thuiskomst in elk geval een spannend verhaal (Dit voorbeeld verzin ik niet, want het is een van mijn collega's overkomen). Hoe zou ik met Pfeijffer in mijn hoofd mijn eigen verhalen aan u kunnen opdringen? Ook de Romeinse filosoof Seneca waarschuwde al meer dan 2000 jaar geleden al voor reiseuforie. Hij zei: 'Reizen is vluchten in gezelschap van jezelf. Je moet eerst de last van je geest afleg-

gen, anders zal geen enkel landschap je rust geven'. Misschien dat de tirades van Pfeijffer vooral zo bij mij binnenkomen omdat ze mij in opperste verwarring brengen. Enerzijds ben ik zelf zo'n toerist die zich reiziger noemt en trots is op enthousiaste reacties van de mensen die zijn 'unieke' reisblog lezen. Anderzijds geloof ik ook in deze definitie van 'levensgeluk' (die ik ooit eens ergens heb gelezen): 'De kunst van het leven is thuis te zijn alsof je op reis bent'. Lees deze even korte als krachtige zinsnede gerust nog een keer, want hij is meer dan de moeite van het onthouden waard. Op mensen die deze filosofie echt in praktijk brengen, kan ik best een beetje jaloers zijn.

Maar ik kan het toch niet laten om u te vermoeien met een reisverhaaltje. Om niet alleen sportief maar ook spiritueel bezig te zijn, bezochten we elke dag ten minste één kerk. Zo kwamen we op een ochtend in een onooglijk kerkje in de Noord-Spaanse middle-of-nowhere; de naam van het dorpje herinner ik mij niet eens meer. De moeizame wandeling omhoog op onze fiets-schoentjes werd deze keer niet beloond: in het kerkje troffen we vanwege restauratiewerkzaamheden een puinhoop aan. Bij het afdalen van de trap kwam een oudere vrouw ons tegemoet. Zij vertelde dat haar kerk de enige kerk op de pelgrimsroute is met maar liefst 6 afbeeldingen van Santiago (Sint-Jacobus) en vroeg ons of wij die zouden willen zien. Weigeren was uiteraard geen optie en zo volgden wij haar de trap weer op. In goed Spaanse gaf zij bij elke beeltenis uitvoerig uitleg, door ons beantwoord met een foto van het object. Ze hunkerde naar het moment waarop de kerk weer in oude glorie hersteld zou zijn en weer in gebruik zou kunnen worden genomen. Ik vroeg haar hoeveel inwoners haar dorp heeft, waarop zij antwoordde: '45, waarvan de jongste 30, de een na jongste 50 en de oudste 97'. Ik weet niet wat het juiste woord is – trots, blij, trouw, gelovig, eerbiedig, hoopvol? – maar het gevoel waarvan zij blijk gaf, pakte ik met twee handen aan om mee te nemen naar onze eigen gemeente hier in Elst. Heel even was ik geen toerist, maar reiziger. Een mooiere relikwie om mij te inspireren om ons kerkenwerk ook het nieuwe seizoen met blijdschap en toewijding te doen, kon ik mij niet wensen.

Peter de Leeuw

JEUGD

CRÈCHE

Elke zondagmorgen zijn uw kinderen (0-4 jaar) van harte welkom bij de crèche in De Ruimte. U kunt uw kind voor de dienst (tussen 9.45-10.00 uur) brengen en na de dienst weer ophalen.

KINDERKERK

Tijdens de kerkdienst is er kinderkerk voor kinderen van 4 t/m 12 jaar.

We beginnen in de kerk en gaan daarna naar De Ruimte.

Hoi allemaal,

De zomervakantie is weer voorbij, hopelijk hebben jullie het fijn en zonnig gehad! Op zondag 25 augustus hebben we elkaar al ontmoet op startzondag. Met het thema 'aandacht' hebben we gekeken naar aandacht voor jezelf en voor elkaar. We lazen een mooi verhaal over 'vrienden werken samen'. Samen hebben we een grote zon versierd met mooie zonnestralen, in die zonnestralen schreef je op waar je goed in bent. Daarnaast mocht je ook een wens blazen in een mega grote zeepbel.

Ook dit jaar zullen we bij de kinderkerk sparen voor het goede doel 'Ronald McDonald Kinderfonds' in Nederland. Door de huizen van dit fonds kan familie van zieke kinderen dicht in de buurt zijn.

We gaan er weer een mooi jaar van maken en hopen jullie allemaal weer bij de kinderkerk te zien!

Namens de kinderkerk,

Maarten en Tirza

**Ronald McDonald
Kinderfonds Nederland**

Keeping families close™

Start basiscatechese

Als je als kind gedoopt bent, ben je lid van de kerk. Je hebt daar het meeste profijt van als je ook weet wat er in de kerk gebeurt en waar het over gaat. Dat leer je in de kinderkerk. En zeker ook in de basiscatechese.

Basiscatechese is voor de kinderen in de groepen 7 en 8 van de basisschool. We starten op maandag 16 september om 18.45-19.30 uur. De eerste avond is een kennismaking met elkaar, met de ouders en met de leiding. De leiding bestaat uit Rien Crajé, Magreet Wessels en ds. Dick Sijnders, ervaren onderwijskrachten en een dominee. Dat moet dus goedkomen. Zij laten op de kennismakingsavond het materiaal zien en ze leggen uit hoe ze gaan werken.

De kinderen in deze leeftijdsgroep die ingeschreven zijn bij de Protestantse gemeente Elst zullen een uitnodigingsbrief ontvangen. Maar soms gaat er iets mis omdat scholen verschillende data gebruiken voor de indeling van de klassen of doordat een kind een klas heeft overgeslagen of twee keer dezelfde klas doet. Laat het dan even weten.

Alle kinderen in de groepen 7 en 8 zijn van harte welkom, ook als ze geen lid zijn van de Protestantse gemeente Elst. Dus als er vriendjes en vriendinnetjes mee willen komen, dan zijn ook die welkom. De kinderen kunnen bij mij aangemeld worden voor de catechese. Dan rekenen we op hun komst.

Namens de leiding,

ds. Dick Sijnders

Nieuwe leiding basiscatechese

Rien Crajé en Magreet Wessels hebben aangegeven dat ze na dit seizoen zullen stoppen met het geven van de basiscatechese. Het zou mooi zijn als er gemeenteleden zijn die dit willen oppakken. Het is een wekelijkse activiteit voor in de avond van september tot Pasen, met uitzondering van de maand december en de schoolvakanties.

Als je je vroeg aanmeldt, is het gemakkelijk instromen; dan kan je zien met welk materiaal we werken en hoe we het doen.

ds. Dick Sijnders

The Meeting is dé plek voor jongeren vanaf 12 jaar. Het is een plek om elkaar te ontmoeten op een ontspannen manier, maar ook om goede gesprekken te voeren en met zingeving bezig te zijn. In The Meeting is iedereen welkom, het is er altijd gezellig en je mag zijn wie je bent! Wil jij je aanmelden bij The Meeting? Vraag het inschrijfformulier op via jjw@jeugdwerkelst.nl

Terugblik juli en augustus

Meetkringen:

We hebben een zomerstop gehouden. Alles was rustig in The Meeting, dus er is weinig over te vertellen. Is er dan helemaal niets gebeurd? Nee, want over de app ging het contact door. Er zijn mooie vakantie foto's en verhalen gedeeld. Iedereen heeft zin elkaar weer te ontmoeten. En dat komt mooi uit want het nieuwe seizoen staat op het punt van beginnen.

Activiteiten:

Meet The Meeting (22 juni) ligt al een tijd achter ons. Zes overstappers kwamen kijken op The Meeting. We hebben ze een klein beetje kunnen laten proeven van de sfeer. De Activiteiten Commissie heeft een geslaagde middag georganiseerd. We hebben ons voorgesteld, er waren spelletjes, een disco en zelfgemaakte pizza's. Een flink aantal is ondertussen al meegegaan op zeilkamp. Fijn om weer nieuwe tieners te zien. Welkom allemaal!

Tijdens de jaarlijkse BBQ van de jeugd hebben we het seizoen op een fijne manier afgesloten. In een relaxte sfeer werd het afgelopen seizoen doorgenomen. Daan was onze grillmeister en bakte alles prima. We hebben vrijwilligers bedankt en welkom geheten.

Het komende seizoen hebben we doorgenomen. Alle activiteiten voor komend seizoen zijn terug te vinden op TheMeeting.nl

In de vakantie was er nog één grote activiteit waar The Meeting een samenwerking is aangegaan met de diaconie. *De Vierdaagse* kwam traditiegetrouw weer door Elst. Dit is een unieke kans om de kerk te presenteren en geld in te zamelen voor het goede doel. Er was een bewaakte fietsenstalling die professioneel werd aangepakt zodat de fietsbezitters tegen betaling hun fiets veilig konden stallen. Alle toiletten in de kerk werden beschikbaar gesteld.

Voor een kleine bijdrage mochten de gasten gebruikmaken van schone toiletten. Voor de toren was er een tent opgezet waar spullen werden verkocht. Albert Heijn en de Jumbo Macleane hebben hiervoor spullen gesponsord. 33 vrijwilligers hebben zich ingezet waarvan de helft jeugd. We zijn erg blij met al hun inzet!

Plaza Hendriks heeft iedereen getrakteerd op patat met een snack. De diaconie heeft de totale opbrengst verdubbeld waardoor we uitkwamen op een totaal bedrag van €3127,05 Dit wordt overgemaakt aan 'Stichting Leergeld'.

Met 4daagse stola voor ds. Dick Snijders. De stola is gemaakt door Loes Pieper uit Elst.

Wat gebeurt er in september?

Meetkringen:

We starten woensdag 11 en 18 september met een inloop. Vanaf 25 september gaan we weer splitsen. Jonge tieners komen het eerste uur samen elke woensdag van 18.30 tot 19.30 uur en de oudere tieners het tweede uur, woensdag van 19.30 tot 20.30 uur. We gaan weer over allerlei onderwerpen met elkaar in gesprek. We hebben het over het geloof en maatschappelijke thema's. Zo gaan we het ook een keer over mantelzorg hebben. Ook jongeren kunnen zorgen voor hun vader, moeder, broertje of zusje. Dat is heel gewoon, en toch goed om te delen. Zo krijg je begrip voor elkaar en kun je elkaar bemoedigen.

Activiteiten:

Het zeilkamp is dit jaar van 6-8 september. Traditiegetrouw is dit de opening van het nieuwe seizoen. Het thema dit jaar is Mexico. We zetten een subtropische sfeer neer (nu maar hopen dat het weer meewerkt) en zeilen op de Friese meren. Een hele grote groep jongeren sluit zich jaarlijks aan. We hebben er weer zin in!

Vertrouwenspersonen!

Extra aandacht voor onze vertrouwenspersonen Leny Janssen en Frank den Daas. Zij schrijven op de website www.pg-elst.nl
Je kunt bij ons terecht als in de kerk, The Meeting of andere bijeenkomsten in de kerk dingen gebeuren die jij niet wilt. Word je lastig gevallen of durf jij degene van wie je last hebt niet aan te spreken? Of maak je je zorgen over iets dat jou of een ander is overkomen? Dit kan natuurlijk voor iedereen heel verschillend zijn. Zit je ergens mee en het heeft met de leiding van de kerk of The Meeting en met jou te maken? Meld het dan bij ons.

Leny Janssen: 06-23633768

e-mail: vertrouwenspersoon@jeugdwerkpgelst.nl

Frank den Daas: 06-51233592

e-mail: vertrouwenspersoon@jeugdwerkpgelst.nl

Gods zegen,

Frans Brandenburg

Voor het meest actuele programma, en het programma voor de komende maanden kun je kijken op de website www.pg-elst.nl/jeugd

CONTACTPERSONEN VOOR THE MEETING:

Frans Brandenburg Jeugd- en Jongerenwerker
jjw@jeugdwerkpgelst.nl

Eva Buurman voorzitter Meetingcommissie
Internet: www.jeugdwerkpgelst.nl

Voor al uw vragen over
vrijwillige thuishulp en mantelzorg
Telefonisch spreekuur:
maandag t/m vrijdag 9.00-11.00 uur.
TEL. 0481 - 350050

E-mail: info@mantelzorgoverbetuwe.nl

Knooppunt
Mantelzorg Overbetuwe

DIVERSEN

Market Garden: We luiden de klokken van onze kerk!

Op 17 september om 10.45 uur luiden wij de klokken van de Grote Kerk, 10 minuten lang, net als vele andere kerken in Oost-Brabant en Zuidoost Gelderland. Precies op dat moment 75 jaar geleden stegen de eerste vliegtuigen in Engeland op van wat de grootste militaire luchtoperatie van de geschiedenis zou worden: Market Garden. Legers van Groot Brittannië, Canada, Verenigde Staten en Polen werden ingevlogen naar het gebied Arnhem-Nijmegen. Tegelijkertijd rukte een Brits leger vanuit België op richting Nijmegen.

Nog bleef de bevrijding uit. Het was een brug te ver. De Betuwe kwam in de frontlinie te liggen. Elst werd gebombardeerd. Maar tegelijk was er een begin van hoop. Uiteindelijk was de opmars van de geallieerden niet meer te stuiten.

In de week van 17 september zullen honderden historische militaire voertuigen in colonne door

het oorspronkelijke militaire operatiegebied noordwaarts trekken. Daar waar zij langskomen zullen herdenkingsplechtigheden plaatsvinden en als de colonne in het weekend van 21-22 september in Nijmegen aankomt vindt daar het hoogtepunt plaats. Er zullen parachutisten-droppings zijn bij Groesbeek en Ede. En ook in Arnhem zal Market Garden grootschalig worden herdacht.

Maar op het tijdstip, dat deze militaire operatie van start ging, 17 september om 10.45 uur, luiden dus de klokken van kerken, in Arnhem en Nijmegen, Valkenswaard en Sint Oedenrode, Uden en Oss, Groesbeek en Grave. Ter ere van de gevallen en als dank aan de betrokken families, overal in Oost-Brabant en Zuidoost Gelderland. Ook in Elst luiden we de klokken. De klokken van de Grote Kerk, die niet ongeschonden uit de strijd kwam, maar die dankzij de bevrijding kon worden herbouwd.

Expositie 21 augustus – 27 november 2019
Maarten Langelaar
'Het Waterrijk' – schilderijen

Maarten Langelaar werkte van 2017 tot begin 2019 aan zijn project Het Waterrijk, schilderijen, aquarellen, schetsen en tekeningen. Hij komt graag in het landschapspark Lingezen waarvan Het Waterrijk een deelpark is. Het Waterrijk is een groot gebied en bestaat uit een oostelijk deel en een westelijk deel. Het ligt min of meer omsloten tussen Arnhem Rijkerswoerd, Huissen, Elst (tot aan de Rijksweg) en met als zuidelijke grens de Linge. Je kunt er heerlijk wandelen en fietsen over prachtige daarvoor aangelegde paden. Veel water en riet en met duizenden watervogels die er hun plekje hebben gevonden.

Altijd handig om een verrekijker bij je te hebben. Langelaar is met name gefascineerd door de weidsheid van het park en haar ruimte, ook de vaak overweldigende wolkenluchten. Al deze facetten heeft hij in zijn schilderijen verwerkt. De lente-, zomer-, herfst- en wintersferen zijn terug te zien op zijn schilderijen. Dit alles in een fraai kleurenpalet weergegeven. Hij houdt van kleuren, dat komt ook tot uiting in al zijn andere werk. Kleuren maken hem vrolijk en blij. Voor bezoekers van Het Waterrijk zijn er absoluut herkenbare situaties te zien op zijn schilderijen. Voor al diegene die het park nog niet kennen hoopt hij doormiddel van zijn Waterrijk-werken mensen te enthousiasmeren om het park te gaan ontdekken.

Zaterdag 7 september, 5 oktober, 2 november van 13.30 - 16.30 uur en zaterdag 14 september (Open Monumentendag) van 13.30 – 16.30 uur is de kerk geopend om de expositie te bezoeken. Van harte welkom!

Voor meer info: www.pg-elst.nl / kunstcommissie

'Een bijzonder schilderij'

Zondag 29 september vindt, na de viering, in De Ruimte de feestelijke onthulling plaats van een bijzonder schilderij wat in november 2018 aan de kerk is geschonken. Het schilderij is van Jakob Nieweg.

Nieweg (Hogebeintum 1877), zoon van een predikant, studeerde theologie in Groningen. Tijdens zijn studie volgde hij in de avonduren tekenlessen bij de Groningse tekenlerares Anna van Prooijen. In 1899 kwam hij in Groningen in aanraking met H.P. Bremmer. Bremmer had als docent invloed op Niewegs schildersopvattingen en bracht Nieweg liefde bij voor het werk van Vincent van Gogh. Nieweg was achtereenvolgens predikant in Ter Apel, Winsum en Spankeren. In 1914 legde Nieweg zijn ambt als predikant neer om zich in Bloemendaal geheel aan de kunst te wijden. In 1919 vertrok hij naar Amersfoort, waar hij tot zijn overlijden in 1955 bleef wonen. In Amersfoort is een straat naar hem vernoemd. Ds. Mattheus Hefting (1869-1955), predikant in Elst van 1915-1934, kreeg het schilderij 'Pastorie en Kerk van Elst' bij zijn afscheid aangeboden door de gemeenteleden.

Het schilderij is altijd in de familie gebleven en kwam terecht bij zijn kleinzoon Paul Hefting. Paulus Hendrik (Paul) Hefting (Eelde, 4 maart 1933 - zoon van een predikant) was een Nederlands kunsthistoricus. Hij studeerde af in de kunstgeschiedenis aan de Universiteit Utrecht in 1962. Na zijn studie begon hij zijn loopbaan bij het Rijksmuseum Kröller-Müller.

In 1970 promoveerde hij op 'G.H. Breitner in zijn Haagse tijd', de schilder-fotograaf. Later werd hij ook medewerker van de Dienst voor Esthetische Vormgeving van de PTT, waar hij zich onder andere bezighield met de keuze van kunstenaars voor postzegeluitgaven. Voorts schreef hij diverse boeken, leverde hij vele bijdragen (redactie, inleidingen) aan publicaties en/of tentoonstellingen over kunstenaars. Ook zat hij in jury's voor kunstprijzen, onder andere voor de Prix de Rome. In 2003 publiceerde hij kronieken over het predikantenbestaan van zijn eigen familie Hefting in Groningen in de 18e en 19e eeuw. Paul Hefting werd bij de lintjesregen van 1993 benoemd tot Ridder in de Orde van Oranje-

Nassau. Hij overleed in 2018 op 85-jarige leeftijd.

Zijn echtgenote, mevrouw Corrie Degens, nam na het overlijden van haar man, contact op met onze gemeente. Zij vond het een mooi idee wanneer het schilderij na 84 jaar weer terug zou keren naar de kerk in Elst. Op 22 november zijn Klarien en Bert Verbeek, namens de kunstcommissie, op haar uitnodiging naar Haarlem afgereisd. Het was een bijzondere en waardevolle ontmoeting!

Mooie verhalen werden uitgewisseld. Het was voor haar heel belangrijk te weten dat het schilderij bij ons een goede plek zou krijgen. Daarna vond de overdacht plaats.

Inmiddels is het schilderij door een erkend restaurateur schoongemaakt en van een nieuwe vernislaag voorzien en zal het eind september een vaste plek in De Ruimte krijgen.

Mevrouw Corrie Degens en de kunstcommissie hopen dat velen van dit bijzondere schilderij 'Pastorie en Kerk van Elst' mogen genieten!

De kunstcommissie

De 'Torengang'

Op 29 september is het zover. Dan kunt u de 'Torengang' bekijken. Hier zullen diverse werken met een gemeenschappelijk onderwerp, namelijk de Elster kerktoren, een plek krijgen. In deze onderweg kunt u lezen over de onthulling van een bijzonder schilderij wat die dag voor het eerst getoond zal worden.

En er is meer. Jan van der Toorn, gemeentelid en kunstenaar, maakte al vele schilderijen. Een aantal jaren geleden heeft Jan een doek geschilderd met zijn visie op de kerktoren. Dit schilderij is tentoongesteld bij Herberts en toen ook verkocht. Op verzoek van de kunstcommissie heeft Jan, speciaal voor dit initiatief, een tweede versie gemaakt. Afgelopen maanden heeft hij hier hard aan gewerkt en zondag de 29ste kunnen wij zijn nieuwe werk zien. Naast deze werken zijn er onder andere nog een ets te zien en een (afwisselend) aantal torens die we vorig jaar met de gemeente gemaakt hebben.

We nodigen je dan ook graag uit om te komen kijken. De 'Torengang' bevindt zich in de gang van de stilteruimte.

Namens de kunstcommissie graag tot ziens op 29 september na de dienst voor de feestelijke opening,

Annemieke van der Kaa

Buen Camino!

In deze zomer zijn er een aantal gemeenteleden op de fiets gestapt in Elst en hebben de pelgrimsroute naar Santiago de Compostela afgelegd.

Ate en Dirkje Lindeboom vertrokken op 24 mei en bereikten na 33 fietsdagen, op 26 juni het plein voor de kathedraal van Jacobus. Zij fietsten op toerfietsen met bagage en uiteraard wat reserve-onderdelen voor de fiets.

Op 1 juli vertrok er een vriendengroep van vitale zestigers, te weten Peter de Leeuw, Jaco Schoenmaker, Marten Kampen en Theo Overduin uit Elst en fietsten op de racefiets, zonder bagage, dezelfde pelgrimsroute. Zij hadden hun bagage in een camper en werden tijdens de tocht begeleid door Jacqueline Kampen die later werd afgelost door Anton Nab. Zij bereikten Santiago na 21 dagen fietsen.

De Jacobsroute naar Santiago is ruim 2500 km lang en onderweg begroeten pelgrims elkaar met 'Buen Camino'. Hoe de tocht is ervaren, beschrijven we door middel van enkele vragen die we stelden aan Jaco Schoenmaker en Ate Lindeboom.

Motivatatie

De eerste vraag was natuurlijk waarom je zo'n lange fietstocht gaat en wilt maken. Bij de vriendengroep was het idee ontstaan tijdens een etentje en het plan was om dat zo rond de pensionering te gaan doen. Jaco, de jongste van 59, zou dan tot ongeveer 68 jaar moeten wachten en dan zouden er al een paar in de 70 zijn. Dus het werd nu, met ieder zijn eigen invulling. Voor Jaco was het een afsluiting van een hectische periode van bedrijfsovername, overlijden van een compagnon en een moment van overdenken wat er in de tijd tot de pensionering nog te doen is. Ate had al eerder fietsreizen met zijn vrouw gemaakt in Nederland en het buitenland. Het plan ontstond ongeveer twee jaar geleden en er was toch ook nog ruim een half jaar bedenktijd aan vooraf gegaan. Als we

Staand: Jaco, Theo, zittend: Peter en Marten

dit gaan doen, zo zei hij, dan moesten we het nu doen, ik ben bijna 68 en Dirkje 65 jaar. Het was een uitdaging, je wist waar je begon, maar niet hoe het eindigde. Het was voor hem inspirerend een eeuwenoude route te fietsen, in de voetspooren van vele pelgrims die hen waren voorgedaan.

Opvallend

De vele kerken, dat was opgefallen, bij beiden. In de dorpen in Frankrijk en Spanje staat de kerk in het midden met de deur open en speelde en speelt nog een belangrijke rol. Jaco noemt ook de prachtige kathedralen die gebouwd zijn als 'bedrijfsverzamelgebouwen' voor de overleden heiligen.

De eindeloze graanvelden van noord tot zuid, soms ook oersaai maar die zorgden dat Ate's hoofd leeg werd en los kwam van 'alledag'. Jaco roemt de infrastructuur van Nederland en noemt het respect dat er in Frankrijk en Spanje is voor fietsers door het verlenen van voorrang.

Ate en Dirkje

Mooiste moment

Er waren er vele volgens Jaco en te kunnen fietsen met vrienden heeft hij als erg mooi ervaren. Ook de laatste kilometers voor Santiago waren voor hem speciaal. Een emotioneel en indrukkend moment voor hem was het binnengaan van het kerkje in Hontanas, daar was een bijzondere sfeer door de muziek van Taizé, de eenvoud en de foto's van wereldleiders die echt iets hadden gedaan voor de mensheid. Ate vond letterlijk en figuurlijk het hoogste punt bij de beklimming van de Cruz de Ferro zijn mooiste moment van de reis. Bij dat kruis is een opeenstapeling van stenen, gedichten, foto's. Je kunt daar zelf een steen achterlaten als symbool van een last die je van je afwerpt. Het raakte hem dat mensen daar bidden. En uiteraard het moment om samen het plein voor de kathedraal van Santiago op te fietsen is voor hem onvergetelijk.

Dag van aankomst

De laatste etappe was maar 60 km maar wel pittig. Het was voor Ate een soort weerslag van de tocht, geen meter vlak, omhoog, omlaag, een mooi gebied, rustieke dorpjes, echt een mooie afsluiting. Het was nog even zoeken in Santiago, het was nog even lastig, steil, ineens was daar het plein. Hij kreeg het gevoel van nu is het voorbij, dit was het doel, we hebben het bereikt. En dat hij dit samen met Dirkje heeft kunnen doen gaf hem veel voldoening.

De vriendengroep heeft elkaar omhelsd, gefeliciteerd. Het plein werd klaar gemaakt voor een feest en daardoor had Jaco niet echt een speciaal gevoel daar.

In de laatste 10 km was de hele tocht nog aan hem voorbij getrokken. Het was heel fijn om dit met elkaar te doen en het doel was bereikt.

Betekenis van de tocht

Jaco ervaart een nog hechtere vriendschap, ze vertrouwen elkaar door dik en dun. Hij had rust in lichaam en geest. Verder heeft hij na kunnen denken over zakelijke dingen om bijvoorbeeld goede besluiten te kunnen nemen. Hij benadrukt ook dat hij van Ina de ruimte kreeg om dit te kunnen doen als heel bijzonder. Verder is hij opnieuw gaan waarderen de kleine en soms onbelangrijke dingen zoals water als de bidon leeg is en je dorst hebt.

Het leven van Ate is verrijkt door de vele ontmoetingen met mensen van allerlei nationaliteiten en door in gesprek te gaan en te horen hoe een ieder zijn eigen camino beleeft. Vaak is het op zoek zijn naar rust en bezinning in het leven, dat raakte hem. Ook in praktische zin heeft hij ervaren dat fietsen niet zo snel mogelijk hoeft maar dat het ook is bewegen door het platteland. Dat is rustgevend in het jaar dat hij 45 jaar getrouwd is. Het heeft hen verrijkt.

Fietsers zijn in de minderheid bij het afleggen van de camino, er zijn veel meer wandelaars. En die verdienen echt respect werd nog toegevoegd en hun gedachten zijn meerdere keren uitgegaan naar Peter en Hanny Smit die enkele jaren geleden de camino wandelend zijn gegaan.

Met dank aan Ate Lindeboom en Jaco Schoenmaker,
de redactie

‘Hef, bazuin, uw gouden stem’. Psalm 150

Beste gemeenteleden,
Wij loven God al met orgel en zang, harp, viool en fluit, gitaar en trommel.
Laten wij hem ook loven met trompet, hoorn, trombone, euphonium en tuba.
Wie van onze gemeenteleden speelt ook een koperinstrument en wil in een groep de kerkliederen en andere stukken gaan spelen?
Kom dan zaterdag 7 september aanstaande van 17.00 uur tot 18.00 uur, met instrument natuurlijk, naar De Ruimte.
Zijn er vooraf al vragen neem dan contact met mij op.
gerburgfrenzel@gmail.com
tel: 06-27214807
Met muzikale groet, Gerburg Frenzel

Dirk Luijmes laat onze orgels de strijd met elkaar aanbinden

In het kader van de zondagse concertcyclus is het zondag 1 september de beurt aan onze eigen Dirk Luijmes. Op het grote orgel vertolkt hij een gevarieerde koraalpartita van J.S. Bach en op het koororgel tovert hij een palet aan klanken tevoorschijn als hij zich werpt op de uitvoering van het monumentale Fantasie en Pièce Heroïque

van de Belgisch-Franse orgelcomponist César Franck. Zoals altijd begint het concert om 12.00 uren is de toegang vrij.
Namens Orgelstichting Elst,
Peter de Leeuw

Collecten opbrengst en verdeling mei en juni 2019

Mei

Diaconie/ Bijen en zaaigoed voor vrouwen in Zuid-Soedan	€.	681,70
Kerk		509,73
Kinderkerk		34,65
5 mei Kerk zijn in oorlogstijd, Syrië		202,21
12 mei Sint Maartenskerkkoor		187,52
19 mei ZWO Open Doors		277,05
26 mei Isa-e-Church		209,31
Cupcakeactie kinderkerk		112,70
31 mrt Nagekomen collecte Tertzio/ Stichting Kruispunt Arnhem		43,20

Totale mei €. 2.258,07

Juni

Diaconie/Stichting Kruispunt Nijmegen	€.	942,70
Kerk		696,90
Kinderkerk		43,56
2 jun Kinderkerk		136,56
9 jun Pinksteren/de Bijbel voor iedereen		255,55
16 jun Nacht van de vluchteling		138,29
23 jun Overstapviering/Jeugdwerk		249,86
30 jun ZWO/Dorcas Oekraïne		153,40
Zendingsbussen		48,14
Uitvaartdiensten juni		191,94
30 mei Hemelsfietsen		100,00

Totale juni €. 2.956,90

Lucia Zoutman

Openingstijden Tempel|Kerkmuseum Elst

Het Tempel|Kerk Museum is elke eerste zaterdag van de maand geopend van 13.30 – 16.30 uur. Om 14.30 uur is er een rondleiding (kosten € 3,- per persoon). Andere afspraken via de koster.

Expositie: 'Voor de Vrijheid: de zware tol die Elst betaalde'

Eind september 2019 is het 75 jaar geleden dat de Grote Kerk een zware tol betaalde voor de vrijheid van Nederland. Het Tempel | Kerk Museum besteedt hier in september en oktober aandacht aan.

'Het begon allemaal op een stralende septemberdag'

Op zondag 17 september 1944 heerste opwindend. Tijdens de kerkdienst stond dominee Plooijs stil bij de executie van drie Elstenaren eerder die week door de Duitsers, een vergeldingsmaatregel

voor sabotagedaden. Toen de dienst bijna was afgelopen, donderde en dreunde het. Jagers en zweefvliegtuigen in de lucht, gevolgd door vele bommenwerpers. De Operatie Market Garden had de Betuwe bereikt.

Na de dienst liet koster Van der Horst zich overhalen op de toren te kijken naar de overvliegende vliegtuigen. Hij werd, toen hij als laatste terugging, door de Duitsers opgemerkt en neergeschoten vanuit een geschutstelling in een bongerd aan De Eshof.

De week erna leek het of in Elst de hel was losgebroken. De geallieerden hadden de Waalbrug veroverd en wilden zo snel mogelijk doorstoten naar Arnhem. Maar van een snelle opmars via Elst kwam weinig terecht. Door het slechte weer konden hun tanks geen gebruik maken van de vele onverharde wegen en op de dijken waren ze gemakkelijk doelwit. Ook kwam er niks van terecht, omdat het sterke front dat de Duitsers tussen Bemmelen en Elst opbouwden zijn taak met succes deed. Zij hielden de Britten met intensieve beschietingen op. Met hun antitankstellingen hielden ze de Rijksweg-Zuid onder schot. Hoe dichterbij de Engelsen bij Elst kwamen des te heviger was de Duitse tegenstand.

Voor de vrijheid van Nederland: de zware tol die Elst betaalde

Inwoners van Elst, gebukt onder het oorlogsgeweld, hielden zich zoveel mogelijk schuil. Het optimisme van 17 september had plaats gemaakt voor het wanhopige gevoel dat de bevrijding nog dagen op zich zou laten wachten. Ze schuilden onder meer in de kelder van het gemeentehuis. En in de kleine kolenkelder van de Grote Kerk. Met nauwelijks wat te eten of drinken. Een vrij grote groep dacht dat het in een duiker onder de in aanleg zijnde autoweg Arnhem-Nijmegen (de huidige A325) veiliger was. Naar buiten gaan was echter gevaarlijk. De Duitsers zaten op de toren en schoten bij beweging.

Op zondag 24 september brak in het gemeentehuis brand uit en schuilende mensen moesten de kelder uit. Die avond brandde ook de Rooms-Katholieke Kerk af. De geallieerden bereikten na felle man-tegen-mangevechten het dorpscentrum. Veel huizen werden ernstig beschadigd. De Grote Kerk was nog in Duitse handen. De Engelsen zagen dat de toren een ideale waarnemingspost was en een antitank-peloton kreeg bevel deze te beschieten. Aan het eind van de maandagmiddag waren de kerk en het gebied eromheen door de Engelsen veroverd. De toren was zwaar beschadigd, de kerk stond er nog.

We zijn vrij!, maar van een feeststemming was geen sprake. Elst bleef in de frontlinie. Engelse militairen zaten op de gehavende toren, die nu doelwit was voor de Duitsers. De toren werd gedurende meerdere dagen flink beschoten. En op 30 september vol geraakt door artillerievuur afkomstig vanuit Arnhem. 'Der Turm brennt' werd geschreeuwd. Een gezin, wonende aan de Grote

Molenstraat, bivakkeerde in de kelder. 'Iemand die zich even bovengronds waagde, stond ineens te schreeuwen: 'Kijk eens, kijk eens, de toren staat in brand'. De toren, de kerk én gebouwen eromheen stonden in lichterlaaie. De volgende ochtend smeulden de houten delen nog en waren zowel de haan als de hele 'machinerie' van de klok naar beneden gevallen.

De inwoners van Elst, hoe treurig ook dat dit oude gebouw uitgebrand was, waren ook blij. Hopelijk was 'het met het schieten gebeurd', diende de toren niet langer als doelwit en kwam er meer ontspanning in het dorp.

In het Tempel | Kerk Museum is van 7 september t/m 13 oktober de expositie 'Voor de Vrijheid: de zware tol die Elst betaalde' te bekijken. Op 28 september, 13.30-16.30 uur, is er een bijzondere middag, genaamd 'Getuigen Vertellen'. Dan wordt verhaald over De Tweede Wereldoorlog en de kerk.

Maarten van den Berg

INGEKOMEN

Opheffing Koor PassePartout

In een laatste buitengewone ledenvergadering is unaniem besloten om koor PassePartout op te heffen. Het koor bestond sinds 1963 en sommige leden van de begintijd waren nog steeds lid. Voor alle leden is dit jammer maar onvermijdbaar. Vergrijzing, terugloop ledental en problemen om de bestuursfuncties op te vullen, deden ons tot dit besluit komen. Het koor werkte jarenlang mee aan meestal twee zondagse ochtenddiensten, en afwisselend de Kerstnachtdienst en Volkskerstzang. Daarnaast werd opgetreden in diverse verzorgingscentra. Ook werd er af en toe een concert georganiseerd in de Grote Kerk en traden we gezamenlijk op met andere koren uit de omgeving.

Langs deze weg willen we iedereen bedanken voor de goede samenwerking en het in ons gestelde vertrouwen in de afgelopen jaren.

Namens het bestuur,

Nel Coenrady, secretaris

ADRESSEN

PROTESTANTSE GEMEENTE ELST

Informatie over de kerkelijke organisatie is te vinden op www.pg-elst.nl
De Protestantse Gemeente Elst heeft geen wijk-indeling. U mag zelf een keuze maken op welke van de beide predikanten u een beroep wilt doen.

PREDIKANTEN

Ds. Jeroen Jeroense
Ram 30, 6662 CM Elst
tel.: 06-50237946
jeroen-jeroense@pg-elst.nl
Ds. Dick Snijders
Brahmsstraat 61, 6661 BD Elst
tel.: 06-19920341
dick-snijders@pg-elst.nl

KOSTER

Jetty Gaasbeek-Jongsma
Schravenweijde 61, 6662 EC Elst
tel. 06-20902721, bellen: ma-vr 9-10 uur
koster@pg-elst.nl

ORGANISTEN

Jaap Jansma, tel. 06-20772726
j.jansma65@upcmail.nl
Dirk Luijmes, tel. 024-3792558
dirkluijmes@hotmail.com
IJsbrand ter Haar, tel. 026-4465287
ijaterhaar@hotmail.com

DE RUIMTE

St. Maartenstraat 32b, 6661 DA Elst
tel. 371357

Facilitair coördinator

John Patrick van der Kaa, tel. 06-22892782
deruimte@pg-elst.nl

Kerkelijk bureau en ledenadministratie

Finy Verhoeff-Bosman, tel. 371357
info@pg-elst.nl
Het kerkelijk bureau is open van
dinsdag-vrijdag van 9.00-12.00 uur.
St. Maartenstraat 32b, 6661 DA Elst

Archief

Ankie Vels-Nanere
archief@pg-elst.nl

KERKENRAAD

Voorzitter: Peter de Leeuw, tel. 351107
pdeleeuw@gmail.com
Scriba: Jaco Schoenmaker, tel. 06-22969291
kerkenraad@pg-elst.nl

COLLEGE VAN KERKRENTMEESTERS

Voorzitter: Ate Lindeboom, tel. 376978
Secretaris: Daniëlle Verhoeven
Penn.meester: Roland Eenhoorn
Algemene bankrekening NL 16 RABO 0373718942
Bankrekening bijdragen NL 82 RABO 0373718918
kerkrentmeesters@pg-elst.nl

COLLEGE VAN DIAKENEN

Voorzitter: Berthe de Jong, tel. 840679
Secretaris: Anneke van Nes
Penn.meester: Gert Jan Geertjes, tel. 375336
NL 95 RABO 0373737017, diaconie@pg-elst.nl

COLLEGE VAN PREDIKANTEN EN OUDERLINGEN

Voorzitter: Jan Luiten, tel. 0481-464751
cpo@pg-elst.nl

PROTESTANTSE VRIJWILLIGERS DIENST

Contact: Corrie Brüning-Kuyvenhoven
tel. 06 53365094, cbruning@upcmail.nl

JEUGDWERK

Op www.jeugdwerkpgelst.nl vind je meer info.

Jeugdraad

Contact: Bas Kampen, tel. 06-25560030
Sjors Wagemakers, tel. 06-50935994
jeugdraad@jeugdwerkpgelst.nl

Jeugd-en Jongerenwerker

Frans Brandenburg, jjw@jeugdwerkpgelst.nl

Vertrouwenspersonen jeugd

Leny Janssen, tel. 06-23633768
Lenyjanssensvisser@gmail.com
Frank den Daas: tel. 06- 51233592
frank.dendaas@wxs.nl

Crèche (0-4 jaar)

Contact: Gerdien van Prooijen, tel. 06-27275188
creche@jeugdwerkpgelst.nl

Kinderkerk (4-12 jaar)

Contact: Frederiek Hiemstra
kinderkerk@jeugdwerkpgelst.nl

The Meeting (12 jaar en ouder)

Contact: Eva Buurman,
meeting@jeugdwerkpgelst.nl

ZWO GROEP

Contact: Carla Otter, carla@villalutra.nl

VERVOER NAAR DE KERK

Contact: Gerry Vrijenhoef,
tel. 06-49057140, gvrijenhoef@gmail.com

KERKTELEFOON

Contact: Arie Kattouw, tel. 356501
ariekattouw@kpnmail.nl

WERKGROEP KERKELIJKE GOEDEREN

Contact: Arie Kattouw, tel. 356501
ariekattouw@kpnmail.nl

BLOEMENGROET

Jetty Gaasbeek, tel. 377061, jewi@planet.nl
Reiny van Nistelrooij, tel. 374237
rvannistelrooij@hotmail.com

BLOEMENGROEP

Contact: Femke Smelt, tel. 375610
femkesmelt@gmail.com

ST. MAARTENSKERKKOOR

Contact: Marien van Wier
st.maartenskerkkoor@gmail.com

PROJECTKOOR G-NOOT

Contact: IJsbrand ter Haar
tel. 06-48406536, ijaterhaar@hotmail.com

ORGELSTICHTING ELST

Contact: Peter de Leeuw, tel. 351107

TEMPEL | KERK MUSEUM ELST

Contact: Karin Besjes-de Bock
kerkmuseum@pg-elst.nl

VERTROUWENSPERSONEN namens de classicale vergadering Nijmegen (PKN)

Dhr. A. Pen, tel. 024-6420895
Blauwe Hof 41.35, 6602 ZX Wijchen
a.pen.wijchen@hetnet.nl
Mevr. D. Burki-Wierenga, tel. 024-6452333
Ringlaan 76, 6602 EB Wijchen
c.burki@vkjprive.nl

COLOFON

Onderweg is het informatiebulletin van de Protestantse Gemeente Elst en informeert gemeentelieden over zaken in en rond het kerkenwerk.

Onderweg verschijnt maandelijks. In de maanden juli/augustus en december/januari worden de nummers gecombineerd.

Oplage 1050 stuks

Druk Drukkerij Herberts, Elst

Inzenden kopij

Verzend kopij per e-mail naar:
onderweg@pg-elst.nl

Vraag indien gewenst een leesbevestiging.

De redactie behoudt zich het recht voor om stukken in te korten of uit te stellen van plaatsing.

Voor informatie kunt u bellen met Dirkje

Lindeboom, tel. 376978

Eventueel kunt u uw kopij inleveren op het kerkelijk bureau.

Deadline

De deadline voor kopij van het oktobernummer is: **zondag 22 september** vóór 18.00 uur.
(onderweg@pg-elst.nl)

Aantal woorden:

De redactie streeft naar een maximale artikel-lengte van één pagina (exclusief beelden)

Kwart kolom: 90 – 100 woorden

Halve kolom: 180 – 200 woorden

Hele kolom: 370 – 400 woorden

Hele pagina: 750 – 800 woorden

Beelden bij uw kopij worden zeer op prijs gesteld. Wilt u foto's in een aparte mail sturen, dat komt de beeldkwaliteit ten goede. Grootte minimaal 300-500 KB, maximaal 1 MB. Stuur ze met ondertitel naar onderweg@pg-elst.nl
Grootte minimaal 300-500 KB, maximaal 1 MB.

Redactie

Het redactieteam bestaat uit:

Ina Schoenmaker, samenstelling en lay-out (06-20670164)

Dirkje Lindeboom, samenstelling, lay-out en tekstredactie (376978)

Kees van Nes, algemene zaken